

Miljöanpassade produktval – rutin

Material som används i Stenvalvets fastigheter och i byggprojekt ska väljas med långsiktig hänsyn till miljö, människor och ekonomi. Att konsekvent arbeta med miljöanpassade produktval leder till lägre miljöpåverkan, sund inomhusmiljö och förbättrat fastighetsvärde.

Denna rutin tillämpas i alla Stenvalvets projekt med projektbudget eller reviderad projektbudget över 5 mkr. Dessa ska ha en egen produktlista i systemstödet Byggvarubedömningen (BVB, byggvarubedomningen.se). Efter avslutat projekt har de en produktlista, en så kallad produkt-loggbok eller miljö-loggbok.

Rutinen finns tillgänglig för våra leverantörer på vår hemsida och hänvisas till i mallar för bland annat entreprenadavtal. Inför tecknande av centrala koncernövergripande ramavtal bedöms ingående produkter. Driftentreprenörer med långsiktiga avtal erbjuds möjligheten att använda BVB.

1. Ansvarsfördelning

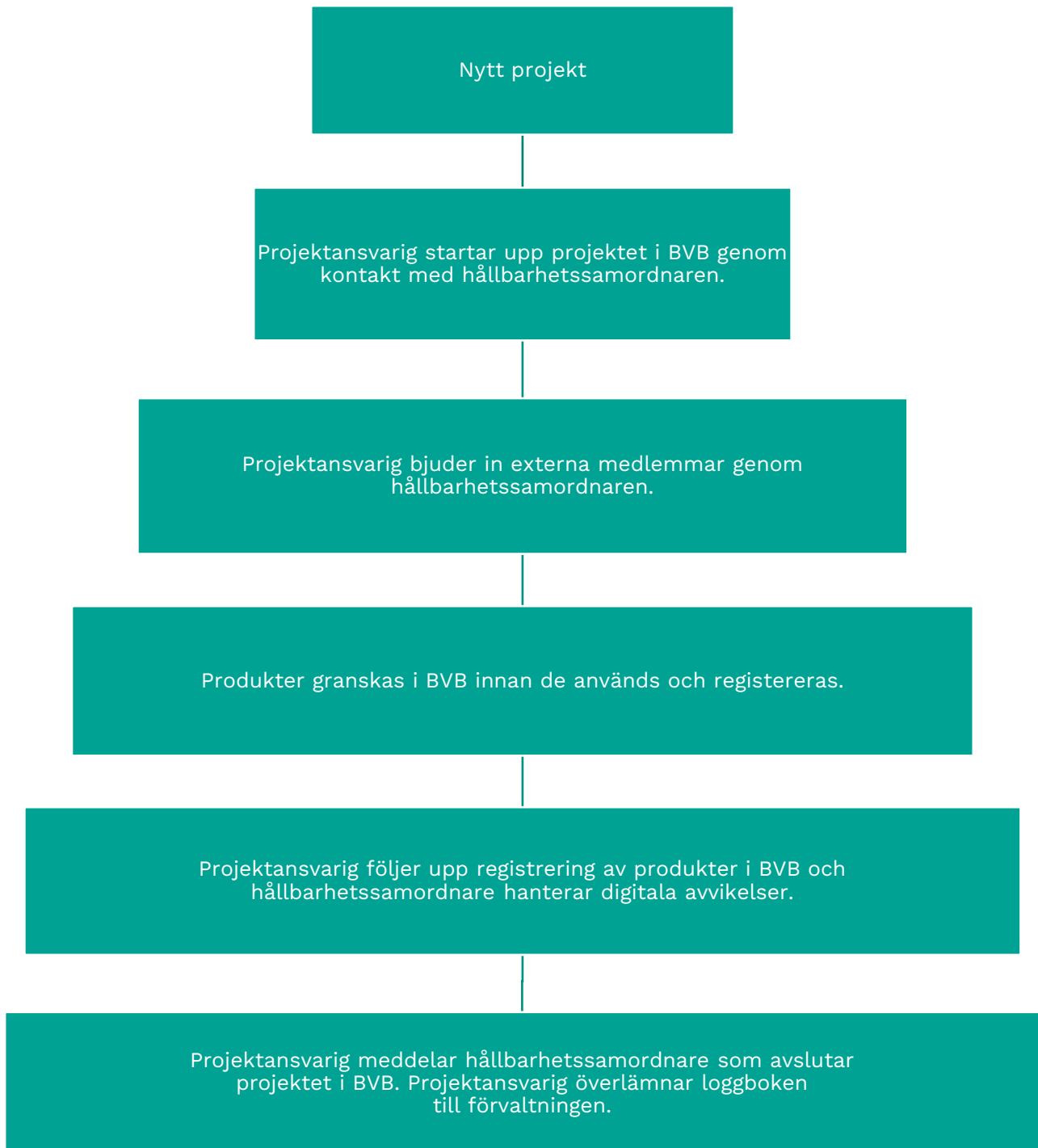
Stenvalvets interna projektansvarig ansvarar för att tillämpa och följa upp denna rutin.

Hållbarhetssamordnare startar efter begäran från Stenvalvets interna projektansvarig upp projektet i BVB och bjuder in projektansvarig som i sin tur meddelar hållbarhetssamordnare vilka externa projektmedlemmar (t ex projektörer, entreprenörer, leverantörer, projektledare) som ska bjudas in till projektets loggbok i BVB.

Projektörer, entreprenörer och leverantörer ansvarar för att informera projektansvarig om vilka personer som behöver tillgång till BVB i god tid inför uppstart av projektering/entreprenad/leverans. Projektörer, entreprenörer och leverantörer ser till att produkter kontrolleras, registreras och mängdas i BVB under projektets gång. Kontroll och registrering i BVB ska så långt möjligt göras innan byggvaror föreskrivs i handling eller beställs och används. Om en produkt får totalbedömningen Undviks ska en digital avvikelshantering göras. Om en produkt saknar bedömning ska produkten bedömas på leverantörens bekostnad innan den registreras.

Stenvalvets interna projektansvarig underrättar hållbarhetssamordnaren som avslutar och arkiverar projektet i BVB. Efter avslutat projekt överlämnar projektansvarig den arkiverade loggboken till förvaltningen.

2. Arbetssätt

3. Val av produkter

Produkter i BVB har bedömts både avseende innehåll (t. ex kemiskt innehåll, emissioner) och livscykel (t. ex andel förnybart innehåll, avfall). Den totala bedömningen blir *rekommenderas*, *accepteras* och *undviks* där *rekommenderas* är bäst utifrån miljö och hälsa, *undviks* är sämst.

I första hand väljer vi material som *rekommenderas* och i andra hand produkter som *accepteras*. Produkter med bedömning *undviks* kan endast godkännas genom avvikelsehantering.

Om en produkts bedömning är mer än 4 år gammal eller ännu ej bedömts kommer produkten automatiskt bedömas som undviks: kontakta leverantören och be dem uppdatera bedömningen genom BVB på leverantörens egen bekostnad.

Produkter som tidigare ej bedömts i BVB, t ex ny produkt, kan även få bedömning "Ej bedömd". Dessa produkter ska så långt möjligt undvikas tills dess att leverantören genomfört en bedömning på egen bekostnad. Om en sådan produkt föreslås användas ska digital avvikelsehantering tillämpas.

Det är lämpligt att först skapa en mappstruktur enligt t.ex. följande för att lättare bjuda in deltagare till rätt arbetsyta:

- Mapp Projektering: undermappar A, Akustik, Brand, El, K, Styr, VVS
- Mapp Produktion: undermappar Bygg, El, Styr, VVS

Lägg till en produkt:

- När du befinner dig i loggboken och i rätt mapp: klicka på "Ny produkt"
- Sök via t.ex. produktnamn eller leverantör
- Välj produkt, i första hand de som Rekommenderas, i andra hand de som Accepteras och så långt möjligt inte de som bedöms Undviks
- Välj Lägg till i loggbok
- Välj rätt mapp och klicka på nästa
- Ange produktens plats eller placering (byggnad, våning, rum/byggnadsdel) samt mängd och mängdenhet
- Spara

4. Produkter som ska ingå i loggboken

Loggboken ska vid avslutat projekt innehålla de produkter som är relevanta för framtida användning och utveckling av byggnaden. Om inga andra kund- eller certifieringskrav finns registreras produkter enligt nedan BSAB-koder:

Byggnadsdelar och ytskikt som föreslås att inkluderas

Kod	Produktkategori	Exempel
E	Platsgjutna konstruktioner	Platsgjuten betong, fundament
F	Murverk	Tegel-, block- och lättklinkermurverk
G	Konstruktioner av monteringsfärdiga element	Prefabväggar, bjälklag
H	Konstruktioner av längdformvaror	Reglar, balkar, pelare
I	Skikt av värme- och ljudisolerande material	Mineralull, cellplast
J	Tätskikt och tunna skikt	Tätskiktsmattor, byggpapp, plastfolie

K	Skikt av skivor	Gipsskivor, träskivor
L	Ytbehandlingar	Färg, lack, puts, impregnering
M	Golv- och väggbeklädnader	Klinker, plastmatta, parkett
N	Kompletterande byggvaror	Dörrar, fönster, inredningsnickerier
Z	Övriga konstruktioner/sakvaror	Speciallösningar, komponenter som inte passar i annan kategori

Installationer som föreslås att inkluderas

Kod	Produktkategori	Exempel
P	Rörsystem (vätska/gas)	Rör, ventiler, blandare, sanitetsutrustning
Q	Luftbehandlingssystem	Ventilationskanaler, don, ljuddämpare
R	Isolering av installationer	Rör- och ventilationsisolering

Installationer som endast föreslås att inkluderas vid projektspecifika krav/behov

Kod	Produktkategori	Exempel
S	EL- och telesystem	Elkablar, datakablar, kabelstegar, kabelkanaler, VP-rör, elcentraler, belysning, armaturer, sensorer, styrkomponenter kopplade till el, brandlarm, inbrottslarm, passagesystem, datanät

Produkter som inte behöver ingå i loggboken

- Byggvaror som tillhör verksamheten.
- Skruv, spik, mutter, plåtband, hålbånd, plaststrips, dörrbeslagning m.m.
- Förbrukningsvaror som märkspray och bränsle m.m.

5. Avvikelsehantering

Om en produkt är bedömd *undviks* krävs ett skriftligt godkännande från Stenvalvet innan produkten får föreskrivas i handling eller beställas och användas i projektet. Detta kallas avvikelsehantering och sker digitalt i BVB och slutligt beslut fattas av hållbarhetssamordnare. För att få en avvikelse godkänd krävs en tydlig motivering samt att alternativ undersökts.

Vägledande frågor vid avvikelser

När avvikelserapporten upprättas och slutligt hanteras kan följande överväganden göras:

Typ av produkt och omfattning

Vad är det för typ av produkt och hur mycket av den eller hur stor yta ska den användas till? Rör det exempelvis en färg som används i stor mängd eller ett lim som används mycket precist på enstaka ställen?

Byggnad, hyresgäst och placering i byggnaden

Vad är det för typ av byggnad? Ett äldreboende, en förskola eller ett kontor? Barn är mer känsliga för kemikalier än vuxna. Var ska produkten finnas och hur använder hyresgästen utrymmet? Är det exempelvis en fogmassa som små barn kan peta på eller något som byggs in oåtkomligt på en vind?

Kvalitet och underhåll

Är produkten av hög kvalitet så att den inte behöver repareras eller bytas ut inom kort? Reparationer, utbyte och liknande kan påverka miljö negativt. Kräver produkten särskilt underhåll, till exempel kontinuerlig användning av kemiska rengöringsmedel eller utbyte av delar? Är produkten nödvändig för att erhålla garantier eller motsvarande? Ingår den i ett system av produkter som är anpassade för varandra, exempelvis tätskikt i våtrum? Går det att byta ut hela systemet?

Ekonomi

Vad är kostnaden för produkten jämfört med en som uppfyller Stenvalvets krav? Hur är kostnaden i förhållande till alternativ, underhåll, kvalitet, transport och logistik. Ta hänsyn till produktens livslängd och tillverkningsplats.

Arbetsmiljö

Innebär produkten en risk för den som ska bygga in eller använda den?

Alternativ

Vad finns det för alternativa produkter?